

AVRUPA PARLAMENTOSUNDAKİ SİYASİ GRUPLAR

AYLİN ÜNVER NOI

SETA | PERSPEKTİF

HAZİRAN 2024 · SAYI 401

- Avrupa Parlamentosundaki (AP) siyasi grupların 2019 seçimlerine kıyasla 2024 seçimlerindeki performansları nasıl?
- AP'deki siyasi grupların ideolojileri ve çeşitli konulardaki tutumları nelerdir?
- AP'deki siyasi grupların AB'nin genişlemesine ve Türkiye'nin üyeliğine yönelik yaklaşımları nelerdir?

İngiltere'nin AB'den ayrılmasından sonraki ilk AP seçimi 6-9 Haziran 2024 arasında 27 Birlik üyesi ülkenin vatandaşlarının oylarını kullanmasıyla gerçekleşmiştir. Avrupa vatandaşlarının doğrudan seçtikleri temsilcilerden oluşan AP bu özelliğinden dolayı AB içindeki tek demokratik kurumdur. AP seçimleri 1979'dan beri beş yılda bir yapılmaktadır. AP'yi oluşturan siyasi gruplarda yer alan milletvekilleri (Avrupa Parlamentosu Üyeleri, Member of European Parliament, MEP) ülkelerini değil bağlı oldukları siyasi partilerin ideoloji ve görüşlerini temsil etmektedir. AP'yi oluşturan bu siyasi grupların AB entegrasyonundan ekonomiye, enerjiden çevreye, göçten dış ve güvenlik politikasına ve AB genişlemesinden Türkiye'nin Birlik üyeliğine kadar pek çok konuda farklı yaklaşımları bulunmaktadır. Bu siyasi grupların ideoloji ve yaklaşımları AB politikalarının şekillenmesinde önem arz etmektedir. AP içindeki çeşitli konularda farklı ideoloji ve görüşlere göre oluşturulan siyasi gruplar şunlardır:

- Avrupa Halk Partisi (EPP)
- Sosyalist ve Demokratların İlerici İttifakı (S&D)
- Kimlik ve Demokrasi (ID)
- Avrupa'yı Yenile (RE)
- Avrupalı Muhafazakarlar ve Reformcular (ECR)
- Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı (EFA)
- Avrupa Birleşik Solu/Nordik Yeşil Sol (GUE/NGL)
- Herhangi bir siyasi gruba bağlı olmayan üyeler (NI)

Tablo 1'de AP'de yer alan siyasi grupların 2019 ve 2024 AP seçimlerindeki koltuk sayıları verilmektedir. Bu siyasi grupların dışında NI içinde yer alan 45 yeni seçilen ancak herhangi bir siyasi gruba katılmamış 44 milletvekili bulunmaktadır.

AYLİN ÜNVER NOI

Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünden mezun olmuş, yüksek lisans ve doktorasını Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Siyaseti ve Uluslararası İlişkileri Bölümü'nde tamamlamıştır. İstanbul Haliç Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde profesör olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda SETA Dış Politika Araştırmaları Direktörlüğünde kıdemli araştırmacı olarak çalışmaktadır.

TABLO 1. AP'DEKİ SİYASİ GRUPLARIN MİLLETVEKİLİ SAYILARI (2019-2029)

Siyasi Partiler	Milletvekili Sayıları (2019-2024)	Milletvekili Sayıları (2024-2029)
EPP	176	190
S&D	139	136
RE	102	80
ECR	69	76
ID	49	58
Yeşiller/EFA	71	52
GUE/NGL	37	39

Kaynak: "European Parliament 2019-2024", AB, <https://results.elections.europa.eu/en/european-results/2019-2024/outgoing-parliament>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024); "European Parliament 2024-2029", AB, 14 Haziran 2024, <https://results.elections.europa.eu>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

AP'DEKİ SİYASİ GRUPLARIN İDEOLOJİLERİ VE ÇEŞİTLİ KONULARDAKİ TUTUMLARI

EPP

AP'deki en büyük siyasi grup –her ne kadar 2019 seçimlerinde kan kaybetmiş olsa da– EPP'dir. 2024 AP seçimlerinde de en büyük parti olarak yerini koruyan EPP, Hristiyan demokrat ve muhafazakar olarak tanımlanan bir siyasi gruptur. EPP, Hristiyan değerleri, aile değerleri, özgürlük, dayanışma, insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkelerini ve tüm bu değerlerin üzerine kurulu federal yapıdaki bir AB'yi savunmaktadır.¹ Bu siyasi grubun ekonomi politikası ise dijital ve yeşil dönüşüm ile yeni iş olanakları oluşturmak ve Avrupa ekonomisini daha rekabetçi yapabilmektir. Ayrıca sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sürekli tedarik zincirleri ile sağlayabilmek ve bunun için özellikle ham madde tedarikini güvenilir kaynaklardan sağlamayı sürekli kılmak adına üçüncü ülkelerle ortaklıkları iyileştirmektedir. EPP'nin enerji politikasının da iklim değişikliği ile mücadele ve yenilenebilir enerjiye dönüşüm üzerine kurulu olduğunu söyleyebiliriz.² Savunma politikası konusunda güçlü ve bağımsız bir AB savunmasının gerekliliğini vurgulayan EPP, PESCO

¹ "Mission", EPP, <https://www.eppgroup.eu/who-we-are/our-mission-and-values>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

² "What We Stand for | Our Priorities", EPP, <https://www.eppgroup.eu/what-we-stand-for/our-priorities>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

(Permanent Structured Cooperation, Daimi Yapısal İş Birliği) gibi ortak savunma dayanışmasını iyileştirecek stratejik ortaklıklara önem vermekte ve AB savunmasında siber savunma, *dronelar* ve nükleer seçenek de dahil caydırıcılığın bir bütün olarak gerçekleştirilmesini savunmaktadır.³ EPP, AB'nin savunmasında kendi başına da hareket edebilmesini vurgulamakla birlikte bunun NATO'yu tamamlayıcı şekilde yapılması gerektiğinin de altını çizmektedir. Bu açıdan EPP, Transatlantik ilişkilerin güçlendirilmesini desteklemektedir.

Dış ve güvenlik politikasında Rusya ve Çin'in otoriter rejimler olarak AB için yeni tehditler olduğunu söyleyen EPP komşu bölgelerdeki istikrarsızlıkların da Birlik için tehdit olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Rusya ve bu ülkeye Ukrayna savaşında destek veren Belarus ve İran'ı "karşıt ülkeler" olarak tanımlamaktadır. İran'ı sadece Rusya'ya Ukrayna savaşında destek vermesi nedeniyle değil aynı zamanda İsrail ve Arap ülkelerine ve kendi halkına da tehdit olarak gören EPP, Tahran yönetimine karşı Birleşmiş Milletler (BM) yaptırımlarının daha da artırılmasını talep etmektedir.⁴ Ukrayna'yı desteklemeyi ve AB'nin Rusya yaptırımlarını sürdürmesini dış ve güvenlik politikası olarak benimseyen bu

³ "Europe Must Be Able to Defend Itself on Its Own", EPP, 28 Şubat 2024, <https://www.eppgroup.eu/newsroom/europe-must-be-able-to-defend-itself-on-its-own>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

⁴ "Iran has a Terror Regime", EPP, 16 Nisan 2024, <https://www.eppgroup.eu/newsroom/iran-has-a-terror-regime>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

siyasi grup Moskova yönetimine karşı güçlü bir ittifakın Avrupa'nın doğusuyla birlikte Arktik bölgesinde de yeni ortaklıklar ve ittifaklarla gerçekleştirilmesini savunmaktadır.⁵ AB üyesi Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliği sürecine EPP mensuplarının verdiği desteği bu yönden de okumak gerekmektedir. AB değerleri olan insan hakları, hukukun üstünlüğü ve işleyen bir demokrasinin önemli olduğunu kabul eden siyasi grup, Magnitsky Yasası'nı ve insan hakları ihlali yapan kişilere karşı yaptırımların uygulanmasını desteklemektedir.⁶ AP'de onaylanan ABD'nin Oversight Komitesine benzer amaçla kurulan AB Etik Kurumuna (Ethics Body) ise karşı bir tutum benimsemektedir.⁷

S&D

AP'deki ikinci büyük siyasi grup S&D'dir. Bu siyasi grup önceki 2019 AP seçimlerine göre koltuk kaybetmesine rağmen 2024 seçimlerinde ikinci parti olarak yerini korumayı başarmıştır. Daha sol görüşlü bir ekonomik politikayı destekleyen S&D vergi adaleti, sürdürülebilir ekonomi ve yeşil dönüşümü savunmaktadır.⁸ Dış ve güvenlik politikasında ise ABD, Çin, Rusya ve Latin Amerika ülkeleriyle diyalog ile sorunları çözmeyi ve iş birliği geliştirmeyi tercih etmektedir. Dış politikada bu bağlamda çok taraflılık, uluslararası iş birliği ve yapıcı yaklaşım odaklı olan S&D özellikle Afrika ile iş birliğinin geliştirilmesini isteyen siyasi gruplardandır. Ancak S&D de EPP gibi Rusya yaptırımlarını desteklemektedir.⁹ AB değerleri olan demokrasi, insan hakları, eşitlik ve adalet bu siyasi grup

için de önemlidir. S&D ayrıca AB entegrasyonunun derinleştiği daha adil bir Avrupa ve AB vatandaşlarının Birliğin karar alma süreçlerine daha aktif katılımını sağlayan bir AB görmek istemektedir.

RE

AP'de yer alan bir diğer siyasi grup RE'dir. Liberal ve Avrupa yanlısı olarak tanımlayabileceğimiz bu siyasi grup Avrupa değerlerini savunan ve teşvik eden federal yapıda bir AB istemektedir. Ekonomi politikasının Sınayi Devrimi 4.0 neticesinde Dijital Tek Pazar ve dijital kurallar ile oluşturulması gerektiğini vurgulamaktadır. Avrupa değerlerini yayan ve kıtada istihdamı güvence altına alan daha fazla serbest ve adil ticaret anlaşmaları için çaba gösterilmesini savunmaktadır.¹⁰ Sürdürülebilir ekonomi hedefi olan RE, Net-Sıfır Endüstri Yasası'nın (Net-Zero Industry Act) en büyük destekçisidir.¹¹ Yeni iş olanakları oluşturmanın ve bunu da daha etkili ve daha bütünleşmiş AB ile gerçekleştirmenin gerekliliğini vurgulayan RE, Birlik kurumlarında yasal mevzuatın basitleştirilmesi, ilgili kurumların daha işlevsel hale getirilmesi ve AB içindeki demokratik açık sorununun ortadan kaldırmasını savunmaktadır. Dış politika ve güvenlik konusunda diğer gruplara kıyasla dijital çağın ve siber güvenliğin önemini vurgulayan RE, Siber Dayanıklılık Yasası (Cyber Resilience Act) ve AI Yasası'nın (AI Act) arkasındaki siyasi gruptur.¹² AB değerleri diğer siyasi gruplar gibi RE için de önemlidir. Bu bağlamda özellikle Avrupadaki aşırı sağ partilerin AB demokra-

10 "Investing in a Sustainable Future: To Build a Sustainable Future, We First Need to Have Healthy European", RE, <https://www.reneweuropegroup.eu/what-we-stand-for/investing-in-a-sustainable-future>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

11 "Deal on Net-Zero Industry Act: A Strong Wake-up Call to Regain Control of EU's Industrial Sovereignty", RE, 6 Şubat 2024, <https://www.reneweuropegroup.eu/news/2024-02-06/deal-on-net-zero-industry-act-a-strong-wake-up-call-to-regain-control-of-eus-industrial-sovereignty>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

12 Linda Aziz-Rohlje, "Renew Europe Led Cyber Resilience Act to Become a New International Point on Reference on Cybersecurity", RE, 1 Aralık 2023, <https://www.reneweuropegroup.eu/news/2023-12-01/renew-europe-led-cyber-resilience-act-to-become-new-international-point-on-reference-on-cybersecurity>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024); Caroline Rhawi, "AI Act: Parliament Approves Landmark Deal for World First Horizontal AI Laws", RE, 13 Mart 2024, <https://www.reneweuropegroup.eu/news/2024-03-13/ai-act-parliament-approves-landmark-deal-for-worlds-first-horizontal-ai-laws>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

5 "EU Must Not Be Run Over by Russia and China in the Arctic", EPP, 5 Ekim 2021, <https://www.eppgroup.eu/newsroom/eu-must-not-be-run-over-by-russia-and-china-in-the-arctic>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

6 "Belarus, Venezuela, Xinjiang: EPP Group Welcomes EU Magnitsky Act", EPP, 7 Aralık 2020, <https://www.eppgroup.eu/newsroom/epp-group-welcomes-eu-magnitsky-act>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

7 "Independent Ethics Body a Frontal Attack on European Parliamentarianism", EPP, 25 Nisan 2024, <https://www.eppgroup.eu/newsroom/independent-ethics-body-frontal-attack-on-parliamentarianism>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

8 "The Green Deal", S&D, <https://www.socialistsanddemocrats.eu/content/green-deal>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

9 "Committee on Foreign Affairs", S&D, <https://www.socialistsanddemocrats.eu/committees/committee-foreign-affairs>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

silerini zayıflatmış, Birlik değerlerini tehdit ettiğini ve aşırı sağ partiler vasıtasıyla yabancı ülkelerin AB üye devletlerinin iç işlerine karıştığını savunmaktadır. RE, AP içinde aşırı sağ partilerin dahil olduğu bir koalisyon fikrine de karşıdır.

ID

AP'de yer alan bir diğer siyasi grup ID, 2024 AP seçimlerinde en başarılı şekilde oylarını artıran siyasi gruptur. Avrupa şüpheci, milliyetçi, göç karşıtı, kimlik ve egemenliği önceleyen bir anlayışa sahip bu siyasi grubun ekonomi politikasındaki hedefleri ise yeni iş olanakları oluşturarak büyüme ve kalkınmayı gerçekleştirmektir. AB entegrasyonuna ve federalizme karşı yani ulusal egemenlik haklarının ulus üstü bir kuruma devredilmesini istemeyen bir anlayışa sahiptir. Mevcut durumun hantal bir yapıya yol açmasından ötürü bu hantal bürokrasi ile mücadele etmek grubun amaçları arasında bulunmaktadır. Ayrıca bu siyasi grup AB içindeki demokrasi açığının ulusal parlamentoların karar alma süreçlerine daha fazla ve daha aktif katılımları ile aşılabileceğini savunmaktadır. AB savunmasında güvenliğin artırılması özellikle yasa dışı göçe karşı sınırların korunması bu siyasi grubun öncelikleri arasında yer almaktadır.¹³ AB halklarının kendi kimliklerini ve özelliklerini korumasının önemini vurgulayan ID, yabancı düşmanlığı ve İslamofobik duruşu ile de öne çıkmaktadır. Bu grupta yer alan bazı aşırı sağ partilerin (Marine Le Pen'in Ulusal Birlik Partisi gibi) Rusya ile finansal ve organik bağları bulunmaktadır. Bu siyasi grup AB değerlerine bakışta da farklılıklar barındırmaktadır. Genel olarak Birliğin yeni üyelerle genişlemesine mesafeli olan ID, AB derinleşmesi özellikle de egemenliğin devri konusunda karşıt bir tutum içerisindedir. Kontrolsüz kitlesel göçe karşı tutumu ile bilinen bu siyasi grup ekonomi politikasında ise daha korumacı neomerkantalist ve yeşil dönüşüme karşı veya daha az maliyetli dönüşümü destekleyen bir yaklaşımı

13 "Statutes of the Identity and Democracy (ID) Group in the European Parliament", Nation Builder, https://assets.nationbuilder.com/idgroup/pages/54/attachments/original/1673443377/NEW_ID_Statutes__EN_11.2022.pdf?1673443377, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

desteklemektedir. ID'nin 2024-2029 AP döneminde RE ve EPP gibi sağdaki partilerle koalisyon kurma olasılığı dışında bırakılması daha muhtemeldir. ID ve ECR göç ve yeşil dönüşüm gibi bazı konulardaki benzer yaklaşımlarından ötürü AP içindeki aşırı sağ parti grupları olarak kabul edilseler de bu iki siyasi grubun başta Rusya yaklaşımları olmak üzere farklı politikaları da bulunmaktadır.

YEŞİLLER/EFA

AP'deki bir diğer siyasi grup olan Yeşiller/EFA, Birliğin değerlerini özellikle insan haklarına saygıyı öne çıkaran bir siyasi gruptur; bireylerin AB karar alma süreçlerine aktif katılımlarını sağlamayı, demokrasiyi geliştirmeyi, AB içindeki şeffaflığı ve hesap verebilirliği güçlendirmeyi hedeflemektedir. Buna binaen AP'de Etik Kurumu kurulmasını destekleyen bir siyasi gruptur.¹⁴ Hukukun üstünlüğü ilkesine AB üye devletlerinin uymasını isteyen Yeşiller/EFA bu açıdan Polonya ve Macaristan'da bu konulardaki ihlalleri eleştirmektedir. Dış politikada Ukrayna'nın savaşı kazanması için tam destek veren grup Macaristan'ın AB içindeki Rusya politikasını da eleştirmektedir.¹⁵ Grubun ekonomi politikalarının temelini ise AB değerlerinin korunması ve yayılması ile iklim değişikliğiyle mücadele, çevrenin korunması ve yeşil ekonomiye geçiş oluşturmaktadır. Göç konusunda ise Birlik üyesi olmayan devletlerden gelen insanlar için de uluslararası hukuk ve temel insan haklarının güvence altına alınmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.¹⁶

ECR

AP'deki bir diğer siyasi grup da ECR'dir. AB entegrasyonuna bakışı diğerlerinden farklı olan bu siyasi

14 "New EU Ethics Body Essential for Accountability and Integrity", The Green/EFA, 25 Nisan 2024, <https://www.greens-efa.eu/en/article/press/new-eu-ethics-body-essential-for-accountability-integrity>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

15 "Greens/EFA Welcome Agreement on 50 Billion Aid Package for Ukraine and Call for Revoking Viktor Orbán's Voting Rights", The Green/EFA, 1 Şubat 2024, <https://www.greens-efa.eu/en/article/press/greens-efa-welcome-agreement-on-50-billion-aid-package-for-ukraine-and-call-for-revoking-viktor-orban-s-voting-rights>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

16 "Fighting for a Humane EU Migration Pact", The Green/EFA, <https://www.greens-efa.eu/en/fighting-for-you/a-humane-eu-migration-pact>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

grup federalizme karşı çıkmakta ve kimliğini koruyan bağımsız uluslardan oluşan konfederal bir Birliği savunmaktadır. ID grubuna göre daha yumuşak Avrupa şüpheli olarak tanımlanan bu grup ulusların topluluğu olarak konfederal kurumların ortak çıkarlarının olduğu alanlarda iş birliğini savunmaktadır. Bu grubun yaklaşımına göre yetki ulus üstü organlar yerine yerel ve ulusal makamlar tarafından kullanılmalıdır. ECR için ifade özgürlüğü ve bireysel özgürlükler gibi AB değerleri ile beraber Hristiyan değerleri de önemlidir. Bu grup ayrıca serbest piyasa politikasını, göç politikasında daha sıkı sınır kontrolünü ve düzensiz göçün önlenmesini savunmaktadır. AB'nin hantal bürokrasisinden kurtularak daha şeffaf ve hesap verebilir bir yapıda olmasını da desteklemektedir. Dış politikada ise NATO ile ilişkilerin canlandırılmasını destekleyen bu siyasi grupta yer alan aşırı sağ parti olan Sweden Demokrasi gibi partiler de Rusya karşıtı bir dış politika yürütmektedir.¹⁷ Bu açıdan değerlendirildiğinde ECR belli konularda ID gibi merkez sağın daha sağında ya da aşırı sağ konumlandırılmasında yer alıyor olsa da Rusya konusu başta olmak üzere grubun bazı konulardaki yaklaşımları ID'den farklıdır. Dolayısıyla EPP gibi merkez sağda konumlandırılan siyasi gruplar tarafından koalisyon kurulması muhtemel siyasi gruplar içinde ECR de yer almaktadır.

GUE/NGL

AP'deki bir diğer siyasi grup GUE/NGL'dir. Grubun ekonomi politikasındaki öncelikleri daha fazla istihdam, sosyal güvenlik ve sürdürülebilir ekonomik kalkındır. Ayrıca bu grup gelir eşitsizliğine yol açtığını düşündüğü neoliberal politikalara karşı bir tutumu da savunmaktadır.¹⁸ AB vatandaşlarının karar alma süreçlerinde aktif katılımını sağlamayı hedefleyen GUE/NGL, dünya halkları ile dayanışma içinde olan sosyal, barışçı, demokratik, feminist ve ekolojik bir Avrupa inşa etme

17 Oliver Noyan, "Potential Far-Right Supergroup: How Far Apart are ECR and ID?", Euractiv, 7 Haziran 2024, <https://www.euractiv.com/section/elections/news/potential-far-right-supergroup-how-far-apart-are-ecr-and-id>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

18 "Economic Justice", The Left, <https://left.eu/economic-justice-2>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

hedefini taşımaktadır.¹⁹ Dış politikada ise barışı sağlama, dünyayı ve kaynakları uygun bir biçimde değerlendirme ve NATO'dan çıkma önemli yer tutmaktadır. Bu grup AP içinde kendisini aşırı sağın etkisine karşı başlıca muhalif güç olarak tanımlamaktadır.

AP'de bu gruplar dışında ayrıca hiçbir gruba dahil olmayan NI bulunmaktadır. Hiçbir gruba dahil olmayanların temsilci sayısı da hatırı sayılır bir oranda olup karar alma ve onaylarda AP içinde etkilidir.

Bu siyasi grupların kıyasıya yarıştığı 2024 AP seçimleri genel olarak keskin sağa dönüşün gerçekleştiği bir seçim olarak kayda geçmiştir. Bunun nedeni ise bir önceki seçime kıyasla sol partiler kan kaybetmeyi sürdürürken sağ partilerin ise temsilci sayılarını bu seçimde de artırmalarıdır. ECR ve ID gibi aşırı sağda tanımlanan partilerin oylarını ve koltuk sayılarını arttırmasının göç ve sığınmacı politikaları, yeşil ekonomiye geçiş ve temiz enerji dönüşümü, diğer bölgesel örgütler ve ülkelerle yapılan serbest ticaret anlaşmaları (MERCOSUR) ve verilen ekonomik imtiyazlar (Ukraynalı çiftçilere tahıl konusunda verilen imtiyazlar gibi), AB genişlemesi (Batı Balkanlar) ve AB derinleşmesi ile ilgili halihazırda bekleyen konularda farklı bir yol izlenmesi ya da izlenen politikalarda bir yavaşlamaya neden olma ihtimali bulunmaktadır.

AP'DEKİ SİYASİ GRUPLARIN AB'NİN GENİŞLEMESİNE VE TÜRKİYE'NİN ÜYELİĞİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLARI

Önümüzdeki beş yılda yeni AP'nin bu bahsi geçen konulara karşı yaklaşımını ve AB'yi bu yönde nasıl etkileyip şekillendireceğini göreceğiz. Tabii bir de bu siyasi grupların hayal ettikleri AB perspektifinde Türkiye'yi nasıl değerlendirdiklerini de. Peki bu siyasi grupların genel olarak AB genişlemesine ve Türkiye'nin Birliğe üye olmasına yönelik yaklaşımları nasıl?

EPP, AB genişlemesinde ve özellikle Türkiye'nin adaylığında –reformları gerçekleştirdiği dönemde dahi– tam üyelik yerine "imtiyazlı ortaklık" teklifini

19 "Political Groups in the Parliament: The Confederal Group of the European United Left-Nordic Green Left (GUE/NGL)", AP, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/press/pr_post_story/2006/EN/03A-DV-PRESSE_STO\(2006\)03-23\(06675\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/press/pr_post_story/2006/EN/03A-DV-PRESSE_STO(2006)03-23(06675)_EN.pdf), (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

sunan siyasi gruptur. Bu açıdan değerlendirildiğinde bu siyasi grubun AB'nin Hristiyan değerlerine göre oluştuğu, Avrupa coğrafyasındaki ülkeleri kapsadığı, Türkiye'nin farklı bir medeniyet olduğu ve Avrupa kültürel kimliği ve değerlerine uymadığı, Birliğe tam üye olması durumunda zarar vereceği görüşleri bulunmaktadır.²⁰

S&D ise AB'nin yeni üyelerle coğrafi olarak genişlemesini desteklemektedir. Aday ülkelerin AB değerleri olan demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkelerini gerçekleştirmelerini beklemektedir. Türkiye'nin üyeliğini de bu değer ve ilkeleri tam olarak gerçekleştirdiği takdirde destekleyeceğini ifade etmektedir. S&D daha önce Türkiye'nin AB üyelik sürecinde destekçisi olmuş bir siyasi gruptur. AB bütünleşmesi ve genişlemesinin Birliği daha güçlü yapacağını düşünen bu grup Türkiye'ye tamamen kapıların kapatılmamasını, gerekli kriterleri gerçekleştirdiğinde ilişkilerin yeniden eski haline dönebileceğini ve üyelik perspektifinin mümkün olabileceğini söylemektedir.²¹

RE, AB genişlemesini şartlı desteklemekte ve bunun için yeni bir anlaşma ile Birliğin kurumsal olarak hazırlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Özellikle AP'nin karar alma ve inceleme yetkilerinin güçlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu siyasi grup Türkiye'nin AB üyeliğine ise karşı çıkmaktadır. RE'ye göre Türkiye ile tam üyelik perspektifi dışında Gümrük Birliği'nin güncellenmesi gibi kendi deyişimiyle daha gerçekçi bir iş birliği üzerinden ilişkilerin geliştirilmesi gerekmektedir.²²

20 "EPP Group Position Paper on Making Europe Fit for the 21st Century", EPP, 15 Şubat 2017, <https://www.eppgroup.eu/newsroom/epp-group-position-paper-on-making-europe-fit-for-the-21st-century>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

21 "With Turkey's EU Accession Process in Deadlock, a Parallel and Realistic Relations Framework with Turkey Should Be Set up", S&D, 13 Eylül 2023, <https://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/turkeys-eu-accession-process-deadlock-parallel-and-realistic-relations-framework-turkey>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

22 Lucian Goleanu, "Türkiye: The EU Should Find a New Format to Cooperate with Ankara and Abandon Accession Talks", RE, 13 Eylül 2023, <https://www.reneweuropengroup.eu/news/2023-09-13/turkiye-the-eu-should-find-a-new-format-to-cooperate-with-ankara-and-abandon-accession-talks>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

ID ise genel olarak yeni üyelerle AB genişlemesine mesafeli ve AB derinleşmesine –özellikle de egemenliğin devri konusunda– karşıt bir tutum içerisinde. Düzensiz göçe ve özellikle Müslüman göçmenlere karşı tutumu ile bilinen bu grup Avrupalı olarak görmediği Müslüman Türkiye'nin AB üyesi olması halinde Avrupa'ya yeni büyük bir göç hareketi olacağı düşüncesiyle Birlik üyeliğine karşıdır.²³

Yeşiller/EFA, AB genişleme sürecini desteklemektedir. Türkiye'nin üyeliğini de her daim destekleyen bu siyasi grup üyelik kriterlerini sağlaması durumunda AB'ye üye olmasında sakınca bulunmadığını söylemektedir. Yeşiller/EFA, eski Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in Türkiye'nin kriterleri yerine getirdiği dönemde AB tam üyeliği yerine önerdiği imtiyazlı ortaklık önerisine karşı çıkmıştır. Bu siyasi grup Türkiye ile hem üyelik süreci hem de ekonomik ilişkilerde ilerleme sağlanmasını ve bu konularda iş birliğinin derinleşmesini başta insan hakları konusu olmak üzere üyelik kriterlerinin tam olarak uygulanmasına bağlamaktadır.²⁴

ECR ise AB'nin Batı Balkanlar genişlemesini o bölgede başta Rusya etkisini kırmak ve göçü önlemek için desteklemektedir. Rusya karşıtı bir politika benimseyen bu siyasi grup Ukrayna, Moldova ve Gürcistan'ın AB üyelik süreçlerini de desteklemektedir.²⁵ Ancak genişleme konusunda aynı heyecanı Türkiye için hissetmediğini söyleyebiliriz. Türkiye'nin Avrupa'dan daha farklı bir kültüre sahip olduğunu ve AB değerlerine uyma konusunda eksikleri bulunduğunu ifade eden bu siyasi grup Türkiye'nin Birliğe üye olmasına karşıdır. AB ve Türkiye arasında üyelik yerine daha gerçekçi ve dürüst bir ilişki şeklinin kurulmasını tavsiye etmektedir.

AB genişlemesinin Birliğin uluslararası pozisyonunu güçlendirmeyeceğini düşünen GUE/NGL'ye

23 "No to Turkey in the EU!-Stop Negotiating", ID, https://www.idgroup.eu/turkey_eu, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

24 "EU-Turkey Relations: A Greens/EFA Position Paper", Yeşiller/EFA, 11 Ekim 2011, <https://www.greens-efa.eu/en/article/eu-turkey-relations-2015>, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

25 "It's Time to Pave the Way for Ukraine, Moldova and Georgia to Join the EU", ECR, 23 Haziran 2023, https://ecrgroup.eu/article/its_time_to_pave_the_way_for_ukraine_moldova_and_georgia_to_join_the_eu, (Erişim tarihi: 12 Haziran 2024).

TABLO 2. AP'DEKİ SİYASİ GRUPLARIN AB'NİN GENİŞLEMESİNE VE TÜRKİYE'NİN ÜYELİĞİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLARI

AP'deki Partiler	AB Genişlemesi	Türkiye'nin AB Üyeliği
EPP	Destekliyor	İmtiyazlı Ortaklık
S&D	Destekliyor	Koşullu Destekliyor
RE	Koşullu Destekliyor	Desteklemiyor
ID	Desteklemiyor	Desteklemiyor
Yeşiller/EFA	Destekliyor	Destekliyor
ECR	Destekliyor	Desteklemiyor
GUE/NGL	Desteklemiyor	Desteklemiyor

göre üyelik için yanlış ve gerçek dışı vaatler vermek yerine AB'nin komşuları ile iş birliklerini güçlendirilmesi gerekmektedir. GUE/NGL, Türkiye'nin AB üyeliğine karşıdır.

AP, Avrupa Konseyi ile birlikte AB'nin pek çok alandaki politikası ile ilgili yasama yetkisini paylaşan aynı zamanda Birliğin uluslararası anlaşmalar imzalaması ve yeni üyeleri bünyesine katarak genişlemesi gibi önemli konularda onay vermesi gereken kurum-

dur. Genişleme politikası ise AB'nin en önemli ve etkili dış politika enstrümanıdır. Birliğin genişlemesi kapsamında Türkiye-AB ilişkileri elbette güvenilir bir üyelik perspektifi ve bunu destekleyen reform sürecine dönüş ve üyeliğin kısa vadede gerçekleşmesi nihai hedefiyle iki tarafa da en çok kazandıracak en iyi senaryo olmasına rağmen 2024 AP seçimleri sonrasında oluşan tabloda bunun gerçekleşme ihtimali çok düşük düzeydedir.

Bu yayındaki fikirler tamamen yazarına aittir ve SETA Vakfı'nın yayın politikasını yansıtmayabilir.

SIYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH
مركز الدراسات السياسية والاقتصادية والاجتماعية

www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi